

opusdei.org

R. D. Oslé: Deset lekcí Benedikta XVI. pro budoucí generace

Rafael Domingo Oslé je profesorem římského práva na Navarrské univerzitě a hostujícím profesorem v Centru pro studium náboženství na fakultě práv univerzity Emory v Atlantě.

06.03.2013

Nemám v úmyslu v tomto pojednání analyzovat pontifikát Benedikta XVI.,

který odstoupí 28. února ve 20 hodin po historicky významné demisi plné symboliky.

Papežové se rádi rozhodují s myslí upřenou do budoucnosti, do velmi daleké budoucnosti. Ví, že vládnou tisícileté instituci, plné skvrn a trhlin, někdy churavé, ale vždy živé a vlivné, neboť smrt jí je cizí.

Joseph Ratzinger není výjimkou. Papež si je plně vědom, že v této chvíli utváří dějiny a svým posledním, smělým a odvážným rozhodnutím předkládá církvi nový model. Čas ukáže. Přejde chvíle objektivně vyhodnotit pontifikát, s jeho světlými i stinnými stránkami, který nakonec vyzdvihne postavu Benedikta XVI.

Můj dnešní cíl je skromnější. Chci pouze vyprávět o tom, co pro mě osobně znamenal tento německý intelektuál, který se rozhodl odložit bílou sutanu a zavřít se k modlitbě a

psaní mezi čtyřmi stěnami poblíž
jedné ekologické zahrádky.

Hovořit o Benediktu XVI. znamená
pro mě mluvit o učitelovi v tom
nejklasičtějším a nejvznešenějším
významu. Od něho jsem se naučil
několika neocenitelným lekcím.
Některé z nich jsou důsledkem jeho
chování, většina pochází z jeho
magisteria. A všechny jsou výrazem
jeho mimořádné intelektuální
čestnosti a hluboké pokory.

Učitel je osoba, která je schopná ti do
duše hluboce vtisknout nějakou ideu.
Učitel je ten, kdo prochází
intelektuálně tvým životem, jako
šipka prochází tělem. Učitel je ten,
kdo jde stále před tebou a má
odpověď na všechnen neklid tvé duše.
Učitel je ten, kdo tě nutí, abys byl až
do puntíku věrný své intelektuální
úrovni. Proto rozmluva s učitelem je
jako světelný paprsek, který otevírá
nové horizonty a očekávání a

probouzí vnímavost. Přítomnost učitele stimuluje rozum, povzbuzuje kreativitu, probouzí představivost.

Učitel tě uchvátí, jako mě uchvátil Joseph Ratzinger, když jsem ho poznal v dubnu 1998 na Navarrské univerzitě u příležitosti jeho návštěvy, když měl dostat doktorát honoris causa. Byly to nezapomenutelné dny, kdy jsem se mohl zblízka setkávat s tehdejším kardinálem Ratzingerem.

Vyznamenaný si přál bydlet několik dní v koleji Mayor Belagua, aby mohl intenzivně zažít univerzitní prostředí Navarrské univerzity. Okamžitě jsem si všiml, že navzdory tomu, že on se věnoval teologii a právu, měli jsme stejné intelektuální zájmy a ve skutečnosti jsme vystupovali na tutéž horu, i když po různých žebřících. Ano, on byl hodně přede mnou v tomto strmém výstupu.

Benedikt XVI. přestává být papežem 28. února, ale zůstává jedním z nejbystřejších intelektuálů naší doby. Učitel může přestat být papežem, ale nemůže přestat učit. Proto se chci podělit o deset nejdůležitějších poučení, která jsem se naučil od Benedikta XVI. Nejsou to ty nejlepší Ratzingerovy teologické příspěvky a ani nevycházejí z těch základních mezníků, které on jako papež položil. Jsou to jednoduše lekce učitele.

1. Univerzita je místo nových myšlenek a dialogu

Univerzita je privilegované místo, kde mohou vznikat nové myšlenky, a interdisciplinární dialog je nejplodnější metoda, aby tyto myšlenky vzkvétaly. Proto je důležité, aby existovaly oddělené kampusy, jejichž profesori a žáci žijí bezvýhradně ponořeni do intelektuální debaty, která je stimulující a zároveň kritická. Tuto

ideu Ratzinger vždy podporoval už jako profesor na univerzitě v Bonu.

2. Svět potřebuje dialog mezi věřícími a nevěřícími

Dnešní svět vyžaduje, aby dialog mezi věřícími a nevěřícími byl otevřený, upřímný a vyvážený. Tak bude dialog k užitku všem: věřící si očistí své argumenty náboženské a nevěřící si uvědomí hranice pozitivního myšlení, které svou výjimečností lidskou bytost uzavírá. Jeho rozmluvy s Jürgenem Habermasem, jiným velkým učitelem, byly příkladem cesty, na kterou se musíme dát, abychom tímto směrem vykročili.

3. Obnova „erosu“

Potřeba obnovit v křesťanství pravý pojem „erosu“ tak, aby se mohl aplikovat na Boha, jehož láska není pouze darující se, ale také přivlastňující si. Tato upřímná

reflexe, jež je vysvětlena v jeho první encyklice Bůh je láska, otevřela nové směry na poli kontemplativního života a při uvažování o božském synovství nebo o tom, že jsme Božími syny, což je jádrem křesťanského poselství. Dá se to také formulovat příměji: když se Bůh snaží žít tobě co nejbližší, můžeš se ho dotknout a víra vzrůstá.

4. Právo se musí otevřít transcendenci

Neznamená to, že právní pořádek má uznávat existenci Boží - to není jeho úkolem! -, ale že má vidět, že náboženství je hodnota sama o sobě a že je schopné odpovědět na určité otázky, které vědecký rozum vyřešit nemůže.

5. Neexistuje právní pořádek křesťanský

Pro Benedikta XVI. neexistuje žádný křesťanský právní systém zjevený

Bohem. Jediným požadavkem křesťanství vůči právnímu pořádku je, aby se odkazoval na přirozenost a rozum jako opravdové zdroje práva.

6. Jednat proti rozumu je jednat proti Bohu

Šestá lekce tvoří jádro jeho polemické přednášky v Řeznu, možná nejdůležitější papežovy přednášky. Totiž nejednat podle „logu“ je v rozporu s Boží přirozeností. Proto není mezi rozumem a vírou žádný rozpor. „V podstatě se jedná o setkání víry s rozumem, setkání pravého osvícenství s náboženstvím.

Manuel II. vychází ze skutečně intimní povahy křesťanské víry a zároveň z charakteru helénistického myšlení, jež už vlastně s vírou splynulo, mohl tedy říci: Nejednat podle logu je v rozporu s Boží přirozeností.“, řekl papež ve své známé přednášce.

7. Napravovat se náleží moudrým

Proto když se člověk zmýlí, uzná to, i kdyby to byl papež. Tuto lekci dal Benedikt svým známým dopisem z roku 2009 u příležitosti případu biskupa Richarda Williamsona. Z biskupa sňal exkomunikaci několik dní potom, co biskup v interview švédské televize zpochybňoval existenci plynových komor v nacistických koncentračních táborech, což vyvolalo obrovskou kontroverzi na internetu. V dopise Ratzinger vyjádřil lítost nad chybami, kterých se dopustil Vatikán, když nedostatečně využíval internet. „Řekli mi, že pokud by se pozorně sledovaly zprávy na internetu, mohl se tento problém včas řešit. Beru si z toho ponaučení, že v budoucnosti musí Svatý stolec věnovat více pozornosti tomuto druhu zpráv.“, napsal tehdy papež.

8. Hodnota mlčení

Pozitivní hodnota mlčení jako místo setkání s Bohem. Ve svém poselství ke Světovému dni sdělovacích prostředků v roce 2012 Benedikt XVI. napsal, že „mlčení je integrální součástí zpráv a bez něho neexistují slova, jež vytvářejí kompaktní obsah. V tichu posloucháme a poznáváme lépe sebe samé. Rodí se a prohlubuje myšlení, rozumíme jasněji tomu, co chceme říci nebo co očekáváme od druhého. Promýšlíme, co chceme vyjádřit. Když mlčíme, může mluvit ten, koho máme před sebou, může se sám vyjádřit. A my nezůstáváme ukotveni pouze v našich slovech nebo myšlenkách. Je tu prostor ke vzájemnému naslouchání a lidský vztah může být plnější.“

9. Střídmost v jednom z nejluxusnějších míst

Ve Vatikánu, v jednom z nejluxusnějších a nejokázalejších míst světa Benedikt XVI. ukázal, že se

dá žít život prostý, umírněný a střídmy, odpoutaný od materiálního bohatství, s jídlem skromným, kde se hodně času věnuje modlitbě a mlčení, psaní a studiu, s jednou postelí malých rozměrů.

10. Nebýt papežštější než papež

Desátá a poslední lekce není ta nejdůležitější, ale přesto překvapila svět svou neočekávaností. Veřejné mínění, v návaznosti na abdikační projev papeže, ji formulovalo takto: duch služby je jediný cíl, o který se musí usilovat při vykonávání jakéhokoliv veřejného úřadu. Proto když z oprávněných důvodů by mohla být tato služba zdiskreditovaná, je chvályhodné nechat druhé, aby zastávali tento úřad s větší kompetencí. Zdá se mi ale, že existuje formulace prostší a ryzejší: nebýt papežštější než papež. Proto papež Benedikt XVI. nechtěl být papežštější než Benedikt XVI. A

on už měl dlouho hluboké morální přesvědčení, že pro církev je vhodné, aby papež rezignoval. Okolnosti se naplnily. A tak to také udělal. Jako mistr!

(Názory vyjádřené v tomto článku jsou výhradně názory Rafaela Dominga Oslé.)

Rafael Domingo Oslé, speciál pro CNN, 22. února 2013

pdf | dokument generován automaticky
z <https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/r-d-osle-deset-lekci-benedikta-xvi-pro-budouci-generace/> (09.08.2025)